

Снимио Г. СТАНКОВИЋ

Српски 18 алфа

Официр Војске Србије одређен је за вођу групе од дванаест специјалаца који су добили задатак да се инфилтрирају на непријатељску територију. Диверзантским акцијама треба да припреме терен наступајућим конвенционалним снагама. Претходних осам месеци поручник је учио од најбољих, а само тридесетак дана имао да знања и вештине потврди у пракси – замишљеној акцији у комунистичкој земљи Борова.

Поручник Александар Дишовић завршио је успешно, у новембру прошле године у САД, осмомесечни курс најквалитетније обуке за специјалне јединице на свету. Један је од 36 странаца који је добио прилику да први понесе зелену беретку, симбол статуса и војничког престижа америчких специјалаца. Изабрали су га за најбољег, а командант Школе за специјално ратовање одликовао га је медаљом за заслуге.

Тихи професионалци

Када су средином прошлог века Совјети започели формирање, обучавање и опремање герилских

покрета у нестабилним подручјима широм света, америчка војска суочила се са свим изазовима и тешкоћама неконвенционалног ратовања. Непријатељ, скоро невидљив, користио је предност познавања локалног терена и, најбитније, није поштовао установљене матрице ратне вештине.

Одговор Американаца стигао је 1963. године, када је председник Кенеди званично формирао специјалне снаге у оквиру тадашње Копнене војске. Доделио им је *зелену беретку*. Она је постала симбол статуса и престижа, знак препознавања ратника који су у деценијама које следе били први на свакој тачки Земљине кугле у којој је Америка, званично или незванично, ратовала.

Први су ушли у Авганистан и Ирак, урадили посао о којем не причају, али за који се претпоставља да је обухватао диверзије, непосредно извиђање и обуку локалне опозиције.

За такве и сличне мисије имају процентуално највећи буџет у америчкој војсци и годишње обуче више од 800 људи, међу којима су и припадници страних војски пријатељских земаља.

Специфична обука

– Због дугогодишње сарадње српске и америчке војске, добили смо прилику да једног официра упутимо на обуку са зеленим берейќама – започиње причу поручник Дишовић. – Био сам поносан што сам баш ја добио ту привилегију. Осам месеци у САД представљали су до сада највећи изазов у мојој професионалној каријери. Имао сам задатак да стечена знања и нова искуства пренесем колегама у матичној јединици. Још важније ми је било да Србију и њену војску репрезентујем на прави начин.

Обучавање у САД састојало се из неколико фаза. Први сегмент односио се на падобранску обуку, која је трајала три недеље у Форт Бенингу, у Џорџији. После тога је, са осталим колегама, упућен у базу Команде за специјалне операције и дом 82. ваздушно-десантне дивизије, Форт Брег у Северној Каролини. Следио је наредни ниво оспособљавања – оријентациони курс, тактика малих јединица, школа преживљавања, обука по специјалностима и завршна вежба која је трајала тридесет дана.

Према Александровим речима, квалитет обуке зелених берейќи

темељи се на томе што као јединица за глобалне операције имају контакте са бројним иностраним специјалним јединицама и припадницима њихових оружаних снага. Тако прикупљају најразличитија искуства и примењују их током обуке сопствених састава. Стога су у њиховом строју врхунски обучени војници, спремни за борбу на било којој тачки земљине кугле.

– Због тога што сам официр и због специјалности коју имам у својој матичној јединици Војске Србије, на курсу у САД сам се обучавао за вођу тима – *18 алфа*, што је ознака те категорије специјалаца и одређене дужности у америчкој војсци – каже Александар и објашњава да дванаесточлани тим чине још *18 браво* – оружар, *18 чарли* – специјалиста за експлозиве, *18 делџа* – болничар и *18 ехо* – специјалиста за телекомуникације и информатику.

Како наводи поручник Дишовић, без обзира на специјалности за које се обучавају и посебне вештине којима, стога, треба да овладају, сви специјалци морају да заврше исту, врло напорну обуку – поступци приликом патроле, заседе, организација препада и упада, извршавање десантних скокова, као и тактика урбане борбе, те алпинистичка обука. Затим, тестови гађања, навигациони тестови на којима се користе искључиво компас и бусола. Физичка издржљивост се, наравно, подразумева.

– Маршеви кроз вреле и спарне мочваре Северне Каролине били су још један од квалификационих испита током обуке. Требало нам је и по десет сати да, с 50 килограма борбене опреме на леђима, препешачимо 50 километара. А дневно смо на располагању имали само 12 литара воде, чак и у ситуацијама када смо извршавали и додатне тактичке задатке – присећа се Александар.

Најбољи странац

После сваке фазе обуке морали смо да испунимо одређене квалификационе стандарде за напредовање ка следећој фази. Сваке недеље попуњавали смо и социометријски тест, у којем смо једни друге оцењивали. Онај ко није имао потребан број поена у збиру, елиминисан је с обуке.

– Завршна вежба, *Робин Сејц* – каже поручник Дишовић – представљала је дипломски испит за сваког полазника. – На њој су демонстрирана знања и вештине којима смо овладали на курсу. Од вођа тимова тражило се да буду креативни, да преузимају иницијативу, речју, да размишљају *узван кућије*, како се то с енглеског може буквално превести на српски језик, односно да буду одговорни за успешно извршење задатка – наводи наш поручник.

Тактичка ситуација предвиђала је да се тим од дванаест специјалаца убаца у непријатељску земљу *Борова*, која је обухватала територију америчких савезних држава Северне и Јужне Каролине и Џорџије. Локалног непријатеља симулирали су добро обучени некадашњи профе-

сионалци, већином бивши припадници *Зелених беретки*.

Списак задатака тима који предводио официр српске Специјалне бригаде био је подугачак, што је илустровало и филозофију употребе таквих, малих специјалних састава – диверзије, препади, извиђачки задаци, обука локалног становништва и психолошке операције.

Приликом напада на непријатељски логор, током завршне вежбе, поручник Александар Дишовић командовао је тимом који је најефикасније извршио задатак. На свечаности поводом доделе диплома добио је *зелену беретку* – ознаку припадности специјалних јединица САД, као и *јарборо нож* – статусни симбол њених припадника. ■

Петар ВОЈИНОВИЋ